

Kristina Ausen

Teie 12.06.2025

Meie .07.2026 nr 1-6/26-125/1

**Vastus kollektiivsele pöördumisele
"Tartu ei ole koht Rootsi vägistajate
ja mõrtsukate jaoks!"**

Austatud pöördumise esitaja

Täname Teid Riigikogule saadetud kollektiivse pöördumise eest. Riigikogu õiguskomisjon käsitles kollektiivset pöördumist ["Tartu ei ole koht Rootsi vägistajate ja mõrtsukate jaoks!"](#) 24.03. ja 19.05.2026 istungitel Eesti Vabariigi ja Rootsi Kuningriigi vahelise Eesti Vabariigis Rootsi Kuningriigi vanglakaristuste täideviimise kokkuleppe ratifitseerimise seaduse eelnõu [682 SE](#) menetlemise raames.

Kõik eelnõu [682 SE](#) arutelud ja istungite protokollid on leitavad eelnõu kaardil.

19.05.2026 istungil langetas õiguskomisjon Eesti Vabariigi ja Rootsi Kuningriigi vahelise Eesti Vabariigis Rootsi Kuningriigi vanglakaristuste täideviimise kokkuleppe ratifitseerimise seaduse eelnõu [682 SE](#) osas menetluslikud otsused ning suunas eelnõu täiskogu päevkorda lõpphääletusele 10. juunil 2026. Ühtlasi kujundas õiguskomisjon kollektiivse pöördumise suhtes seisukoha.

19.05.2026 õiguskomisjoni istungil toimunud arutelust võtsid osa Justiits- ja Digiministeeriumi (JDM) asekanstler ja vanglateenistuse juht Rait Kuuse, kriminaalpoliitika karistusõiguse ja menetluse talituse nõunik Martin Ziehr, vanglate osakonna vanglatöö korraldamise talituse juhataja Tiina Unuks.

Olles tutvunud kollektiivses pöördumises tõstatatud teemadega ning juhindudes Riigikogu kodu- ja töökorra seaduse § 152¹³ punktist 5 ja tuginedes kuuldud argumentidele, otsustas õiguskomisjon esitatud kollektiivne pöördumine tagasi lükata.

JDM selgituste kohaselt toimub koostöö rahvusvahelises raamistikus ning ei kahjusta Eesti julgeolekut ega mainet. Eestisse ei tooda kõrge riskiga ega organiseeritud kuritegevusega seotud isikuid, iga kinnipeetav läbib taustakontrolli ning Eesti võib vastuvõtmisest keelduda või isiku tagasi saata. Välis- ja Eesti kinnipeetavad ei puutu kokku, kontaktid välismaailmaga on kontrollitud ning kinnipeetavad ei vabane Eestis. Euroopa kogemus ei näita negatiivset mõju mainele ning keele- ja kultuurierinevustega on vanglates juba täna kogemus.

Samuti on JDM selgitanud, et riske ei ole võimalik viia nullini, küll aga on võimalik ja vajalik neid süsteemselt kaardistada ja maandada – seda on ka tehtud. Näiteks tehakse iga kinnipeetava kohta taustakontroll ning Eestil on õigus isiku vastuvõtmisest keelduda või ta tagasi saata.

Ühtlasi on rangelt reguleeritud kinnipeetavate kontaktid välismaailmaga ning kõik külastused toimuvad vangla loal ja kontrolli all. Ükski Rootsi kinnipeetav ei pääse avavanglasse ega linnaloale ning kõik saadetakse vähemalt üks kuu enne karistuse lõppemist tagasi Rootsi.

Eesti vanglasüsteemi põhifookus ei muutu ning projekt on põhjalikult ette valmistatud. Tegemist on riikidevahelise õiguslikult siduva lepinguga, mis on kooskõlas põhiseadusega. Vanglat juhivad Eesti ametnikud ning töökeele kasutus on õiguspäraselt reguleeritud.

Rent on Eestile kasulik lahendus, mis säilitab olemasolevat võimekust, hoiab töökohti ja toob majanduslikku kasu. Koostöö aitab säilitada Tartu vangla ja sisejulgeolekutaristu, luua ja taastada töökohti ning kasutada ära olemasolevat kompetentsi olukorras, kus vanglakohti jääks muidu üle. Projekt ei too maksumaksjale lisakulu vaid loob riigile täiendavat tulu.

Rootsi maksab Eestile vähemalt 30,6 miljonit eurot aastas 300 vanglakoha valmiduse eest. Maksimaalse täituvuse korral ulatub tasu 61,2 miljoni euronii aastas. Viie aasta jooksul võib lepingu kogumaht ulatuda üle 300 miljoni euro. Praegu kulub riigieelarvest ligikaudu 13 miljonit eurot aastas Tartu vangla ülalpidamiseks.

Tegemist on mahuka riikidevahelise koostööprojektiga, mille ettevalmistamisel on osalenud mitmed Eesti riigiasutused. Leping on kujundatud selliselt, et vangistust viiakse täide Eesti seaduste alusel ning vanglat juhivad Eesti ametnikud. Rootsi ametnikel on üksnes järelevalve- ja kvaliteedikontrolli roll lepingu täitmise üle. Lepinguga ei delegeerita riigi tuumikfunktsioone ega rikuta põhiseadusest tulenevaid võimude lahususe ja suveräänsuse põhimõtteid.

Lugupidamisega

(allkirjastatud digitaalselt)

Madis Timpson

esimees

Teadmiseks: Rahvaalgatus.ee

Raini Laide

631 6450 raini.laide@riigikogu.ee